

اختصارات جغرافیا

اکرم ربیعی (کارشناس ارشد جغرافیای طبیعی)

پیشگفتار:

یکی از دغدغه‌های نیمه دوم قرن بیستم افزایش اختصارات و کوتاه نوشتها است. از دید جغرافیای طبیعی دلیل اصلی این افزایش به سازمانهای جهانی مانند سازمان ملل و تمایل به انجام تحقیقات چند رشته‌ای و چندسازمانی در چهارچوب گروههای تحقیقاتی مربوط می‌شود. متأسفانه در بسیاری از کتابها و مقالات، مفهوم اصلی اختصارات وجود ندارد. بنابراین در این فهرست اختصاراتی که در بسیاری از منابع جغرافیای طبیعی با آن مواجه هستیم آمده است. اختصارات نشریات را در world list of scientific periodicals و فهرست اختصارات سازمانها را در Buttress's world guide to abbreviation of organizations می‌توان جستجو کرد. (لندن، لئونارد هیل، ویرایش پنجم، سال ۱۹۷۵)

اختصارات جغرافیا

AAR	نسبت سطح انباشتگی	American water Resources Association
Accumulation Area Ratio		
AAS	طیف - نورسنج جذب اتمی	AMRT
Atomic Absorption Spectrophotometer		زمان برج‌اماندگی متوسط ظاهری
AE	تبخیر تعریق واقعی	Apparent mean resident time
Actual Evapotranspiration		APT
		سال خودکار تصویر
		Automatic picture transmission
		ARMA
	طیف‌نمایی الکترونی اوزنه (اوگر)، همچنین رجوع شود به	میانگین حرکت خوددیرگشتی / میانگین متحرک اتورگرسیو
AEM SAM/SAEM		Autoregressive-moving average
Auger electron spectroscopy see also SAM/SAEM		ASCA
AES	طیف‌نمایی الکترونی اوزنه (اوگر)	خدمات حفاظت و تثبیت کشاورزی
Auger electron Spectroscopy		Agricultural Stabilization and conservation service
AMRA	انجمن منابع آب آمریکائی	ASV
		ولت‌سنجی یرهنه‌سازی آندی
		Anode - Stripping Voltometry

ATS ماهواره تکنولوژی کاربردی
Applications Technology Satellite
 AVHRR تابش سنج پیشرفت با تفکیک بسیار بالا
Advanced very high resolution radiometer
 BAS بررسیهای بریتانیایی جنوبگان
British Antarctic survey
 BE الکترونهاي پس پراکنده
Backscattered electrons
 BESI تصویرهای روبش الکترونی پس پراکنده
Backscattered electron scanning images
 BLE گسیل تورالقای بمبارانی / گسیل نورالقای بمبارانی
Bombardment - induced light emission
 BOD اکسیژن مورد نیاز بیوشیمیایی
Biochemical oxygen demand
 BS استاندارد بریتانیایی
British Standard
 BSE رجوع شود به BE
See BE
 BSI تصویربرداری الکترونی پس پراکنده
Backscattered electron imaging
 CAS کمیته علوم جوی
Committee on Atmospheric Sciences
 CAIRI مؤسسه تحقیقات منطقه خشک مرکزی، هندوستان
Central Arid Zone Research Institute, India
 CBR نسبت مقاومت کالیفرنیا
California Bearing Ratio
 CCN هسته تراکم ابر
Cloud Condensation nucleus
 CCT نوار مغناطیسی سازگار کامپیوتر
Computer Compatible tape
 CERC ایستگاه تحقیقاتی مهندسی ساحلی واشنگتن
Constal Engineering Research Station Washington
 CL¹ درخشندگی کاندی / ایانی کاندی
Cathodoluminesence
 CLIMAP پروژه تفسیر پیش بینی درازمدت اقلیم
Climate Long-range Interpretation and prediction project
 CNRS مرکز ملی تحقیقات علمی
Center Nationale de la recherche scientifique
 COLE ضریب انبساط پذیری خطی
Coefficient of linear esetensibility

COSPAR کمیته تحقیقاتی فضاوابسته به (شورای بین المللی مجامع علمی)
Committee on space research (of ICSU)
 COWAR کمیته تحقیقاتی آب وابسته به (شورای بین المللی مجامع علمی)
Committee on water research (of ICSU)
 CPD نقطه بحرانی خشک
Critical point drying
 آزمایشگاه مهندسی و تحقیقاتی نواحی سرد هانور، (نیو هامشایر)
 CRREL
(Us Arms) Cold regions research and Engineering Laboratory, Hanover (New Hampshire)
 CSIRO سازمان تحقیقات صنعتی و علمی کشورهای مشترک المنافع (استرالیا)
Commonwealth Scientific and Industrial Research organization (Australia)
 CTEM انتقال قراردادی با میکروسکوپ الکترونی
Conventional transmission electron microscopy
 CZCS روبشگر رنگی مناطق ساحلی
Coastal Zone colour scanner
 DALR آهنگ کاهش بی دررو خشک
Dry adiabatic laps rate
 DCP پایگاه جمع آوری داده ها
Data Collection platform
 DCS خدمات جمع آوری داده ها
Data Collection Service
 DDT دی کلرو - دیفنین - تری کلر تان
Dichloro-diphenyl-trichloro thane
 DSC رنگ سنجی با روبش دیفرانسیلی
Differential Scanning Colourimetry
 DTA تحلیل گرمایی دیفرانسیلی
Differential Thermal analysis
 DTG گرومگرافی سنجی دیفرانسیلی
Differential Thermo-gravimetry
 ECP گره های کانال زنی الکترونی
Electron channelling patterns
 EDAX See EDXRA رجوع شود به EDXRA
 EDS طیف نمای پاشندگی انرژی = تحلیل پرتو ایکس پاشندگی انرژی
Energy - dispersive Spectroscopy = EDXRA
 EDX See EDXRA رجوع شود به EDXRA
 EDXRA تحلیل پرتو ایکس پاشندگی انرژی
Energy dispersive X-ray analysis
 EELS طیف سنجی افت انرژی الکترون

ELECTRON energy-loss spectrometry
EIA ارزیابی تأثیرات زیست محیطی
Environmental impact assessment
EIS بیانیه تأثیرات زیست محیطی
Environmental impact statement
ELA ارتفاع خط تعادل / ارتفاع خط ترازمندی
Equilibrium line Altitude
ELR افت محیطی دما
Environmental Laps rate
ELS See EELS رجوع شود به EELS
EMA تحلیل خوردکاوشر الکترونی
Electron microprobe analysis = EPMA
EMP تحلیل خوردکاوشر الکترونی
Electron microprobe analysis, i.e. EDXRA (EDX) and WDXRA (WDX)
EPA آژانس حفاظت محیط زیست
Environmental Protection Agency
EPMA خوردتحلیل کاوشگر الکترونی
Electron probe microanalysis
EROS خدمات مشاهده منابع زمین
Earth Resources observation Service
ERS ماهواره منابع زمین
Earth resources satellite
ERTS ماهواره تکنولوژی منابع زمین
Earth resources technology satellite
ESA آژانس فضایی اروپایی
European-Space Agency
ESCA طیف‌نمایی الکترونی برای تحلیل شیمیایی
Electron spectroscopy for chemical analysis
ESMR تابش‌سنج میکروموج با رویش الکترونیکی
Electrically Scanning microwave radiometer
ESR تشدید اسپین الکترون (طیف‌نمایی)
Electron Spin resonance (Spectroscopy)
FAO فائو - سازمان غذا و کشاورزی ملل متحد
Food and Agriculture organization of the united Nations
FDA اداره غذا و دارو
Food and Drug Administration
FGGE نخستین تجربه کلی گارپ
First GARP Global experiment
GARP برنامه تحقیقات کلی جوی

Global Atmospheric Research programme
GATE تجربه مدارین / حازه‌ای آتلانتیک گارپ
GARP Atlantic tropical experiment
GCM الگوی گردش دنی
General circulation model
GEMS سیستم ردیابی (فرانگری) زیست محیطی کلی
Global environmental monitoring system
GHOST فن گمانه‌زنی افقی کلی
Global horizontal sounding technique
GLU واحد چرای دام
Grazing livestock unit
GMS ماهواره هواشناسی همزمان^۳
Geostationary Meteorological satellite
GOES ماهواره عملی زیست محیطی همزمان
Geostationary operational Environmental Satellite
HCMM مأموریت نگاشت ظرفیت گرمایی
Heat capacity mapping mission
HEIS پراکندگی یون (با) انرژی بالا = طیف‌سنجی پس‌پراکندگی «رادفورد»
High energy ion scattering = RBS
زیربرنامه چندمنظوره عملیاتی آب‌شناسی (وابسته به سازمان جهانی هواشناسی)
HOMS
Hydrological operational Multipurpose subprogramme (of WMO)
HREM میکروسکوپی الکترونی (با) تفکیک بالا
High resolution electron microscopy
HRIR تابش‌سنج فروسرخ (با) تفکیک بالا
High resolution infra-red radiometer
HRS ایستگاه تحقیقاتی هیدرولیک
Hydraulics research station
HVEM میکروسکوپی الکترونی ولتاژ بالا
High Voltag electron microscopy
IAEA آژانس بین‌المللی انرژی اتمی
International Atomic Energy Agency
IAEG انجمن بین‌المللی مهندسی زمین‌شناسی
International Association of Engineering Geology
IAH انجمن بین‌المللی زمین‌شناسان آب‌شناسی
International Association of Hydrogeologists
IAHR انجمن بین‌المللی تحقیقات هیدرولیک
International Association of Hydraulic Research
IAHS انجمن بین‌المللی علوم آب‌شناسی

International Association of Hydrological sciences

IAMAP	انجمن بین المللی هواشناسی و فیزیک جوی
International Association of Meteorology and Atmospheric physics	
IAPSO	انجمن بین المللی علوم فیزیکی اقیانوسها
International Association of physical sciences of the oceans	
IASH	انجمن بین المللی آب شناسی علمی
International Association for Scientific Hydrology	
IBP	برنامه بین المللی زیست شناسی
International Biological Programme	
ICCE	کمیسیون بین المللی فرسایش قاره ای (وابسته به انجمن بین المللی علوم آب شناسی)
International Commission on continental Erosion (of IAHS)	
ICE	مؤسسه مهندسان راه و ساختمان
Institution of civil Engineers	
ICES	شورای بین المللی اکتشاف دریا
International council for Exploration of the Sea	
ICP	پلاسمای جفت القایی (طیف سنجی)
Inductively coupled plasma (spectrometry)	
ICSU	کمیسیون بین المللی یخ و کلاهک یخی (وابسته به انجمن بین المللی علوم آب شناسی)
International Commission on snow and ICE (of IAHS)	
ICSU	شورای بین المللی اتحادیه های علمی
International council of scientific unions	
IGCP	برنامه بین المللی ارتباط زمین شناسی
International geological correlation programme	
IGS	مؤسسه علوم زمین شناسی
Institute of Geological Sciences	
IGS	جامعه بین المللی یخچندان شناسی
International Glaciological Society	
IGU	اتحادیه بین المللی جغرافیائی
International Geographical Union	
IGY	سال بین المللی ژئوفیزیک
International geographical year	
IHD	دهه بین المللی آب شناسی
International Hydrological Decade	
IHP	برنامه بین المللی آب شناسی (یونسکو)
International Hydrological programme (of UNESCO)	
IITA	مؤسسه بین المللی کشاورزی مدارین / حاره ای
International Institute of Tropical Agricul	

IMMA	تحلیل جرمی خردکاو شگر یونی
Ion microprobe mass analysis	
INQUA	انجمن بین المللی کواترنر
International Quaternary Association	
IOC	کمیسیون اقیانوس نگاری بین الدول
Intergovernmental Oceanographic Commission	
IOH	مؤسسه آب شناسی
Institute of Hydrology	
IPS	جامعه بین المللی زغال سنگ
International peat society	
IRA	طیف سنجی فرو سرخ
Infra-red Spectrometry	
ISRM	جامعه بین المللی مکانیک سنگ
International Society for Rock Mechanics	
ISS	طیف سنجی یون پراکنی = پراکندگی یون کم انرژی
Ion Scattering Spectrometry = LEIS	
ISSMFE	جامعه بین المللی مکانیک خاک و مهندسی پی
International Society of Soil Mechanics and Foundation Engineering	
ITC	مؤسسه بین المللی بررسیهای هوایی و علوم زمین (هلند)
International Institute for Aerial surveys and Earth Sciences (Dutch)	
ITCB	نوار ابرهای بین المدارین / بین حاره ای
Inter-tropical cloud band	
ITCZ	منطقه همگرایی بین المدارین / بین حاره ای
Inter-tropical convergence _ ZONE	
ITE	مؤسسه بوم شناسی زمینی
Institute of Terrestrial Ecology	
IUCN	اتحادیه بین المللی حفاظت طبیعت و منابع طبیعی
International union for the conservation of Nature and Natural Resources	
IUFRO	اتحادیه بین المللی سازمان تحقیقات جنگل
International union of Forest research organization	
IUGG	اتحادیه بین المللی ژئودزی و ژئوفیزیک
International union of Geodesy and Geophysics	
IUH	واحد آب نگاری لحظه ای
Instantaneous unit hydrograph	
LAI	شاخص سطح برگ
Leaf area index	
LAMMA	تحلیل جرمی خردکاو شگر لیرزی = تحلیل خردکاو شگر لیرزی

Laser microprobe mass analysis = LMP

LEIS پراکندگی یون کم انرژی = طیف‌سنجی یون پراکنی

Low energy ion scattering = ISS

LMP تحلیل خردکاوشگر لیزری = تحلیل جرمی خردکاوشگر لیزری

Laser microprobe analysis = LAMMA

LOES طیف‌سنجی گسیل لیزر نوری

Laser optical emission spectrometry

LRDC مرکز توسعه منابع خشکی

Land resources development centre

LTA خاکستر زدایی دمای پایین

LOW temperature ashing

MAB برنامه زیست‌کره و انسانی

Man and the biosphere program

MCA تحلیل گر چندکانالی

Multi - channel analyser

MFD آشکارساز چندکاناره

Multi-function detector

MOS ماهواره مشاهده دریایی

Marine observation satellite

MRIZ تابش سنخ فرو سرخ با تفکیک متوسط

Medium resolution infra-red radiometer

MSS دستگاه رویش چندطیفی

Multispectral Scanning system

MSU واحد گمانه‌زنی میکرو موج

Microwave sounding unit

NAS آکادمی ملی علوم

National Academy of Sciences

NASA اداره ملی فضا و هوانوردی

National Aeronautics and space Administration

NCAR مرکز ملی تحقیقات جوی

National Center for Atmospheric Research

NCC شورای حفاظت طبیعت

Nature Conservancy Council

NEPA قانون سیاست ملی حفاظت محیط زیست، ۱۹۷۰

National Environmental Policy Act, 1970

NERC شورای تحقیقات محیط زیست طبیعی

Natural Environmental research council

NMR تشدید مغناطیسی هسته‌ای (طیف نمایشی)

Nuclear magnetic resonance (spectroscopy)

NNR ذخایر طبیعی ملی

National Nature Reserve

NOAA اداره ملی اقیانوسی و جوی

National Oceanic and atmospheric Administration

NPP بهره‌وری خالص اولیه

Net Primary Productivity

NRC شورای تحقیقات ملی (کانادا)

National Research Council (Canada)

NSF بنیاد ملی علوم

National Science Foundation

NWP پیش‌بینی رقومی هوا

Numerical Weather prediction

NZARP برنامه تحقیقات جنوبگان زلاندنو

New zealand Antarctic Research Programme

NZGS جامعه زمین‌شناختی زلاندنو

New Zealand Geological Society

OES طیف‌سنجی گسیل نوری

Optical emission spectrometry

OHP برنامه عملی آب‌شناسی (وابسته به سازمان جهانی هواشناسی)

Operational Hydrology programme (of WMO)

OM میکروسکوپی نوری

Optical microscopy

ORSTOM اداره تحقیقات علمی و فنی ماوراء بحار

Office de la recherche scientifique et technique outer-Mer

OTM میکروسکوپی انتقال نوری

Optical transmission microscopy

P-E اثربخشی بارش

Precipitation - effectiveness

PBL لایه مرزی سیاره‌ای

Planetary boundary layer

PCSP پروژه سکوی قاره‌ای قطبی

Polar Continental shelf project

PDSI شاخص‌های شدت خشکسالی پالمر

Palmer drought severity index

PE تبخیر بالقوه

Potential evapotranspiration

PIXE گسیل پرتو ایکس ذره - القایی

Particle induced X-ray emission

Pixel = Picture element عنصر تصویر

PPM = Parts per million قسمت در میلیون

PVC تغییر حجم بالقوه

Potential Volume change	جامعه حفاظت خاک آمریکا
PWP فشار آب تخلخل (منفذی)	SCSA
Pore water pressure	Soil Conservation Society of America
QBO نوسان شبه دو ساله	SE الکترونهاي ثانوي
Quasi - biennial oscillation	Secondary electrons تصويرهاي الكترون ثانوي
QRA انجمن تحقيقات كواترنر	SEI Secondary Electron images
Quaternary Research Association	SEM ميكروسكوپي الكتروني روبشي
RADAR آشكارسازي و فاصله يابي راديويي	Scanning electron microscopy
Radio detection and ranging	SEM ميكروسكوپ الكتروني روبشي
RBS طيف سنجي پس پراكندي رادفورد = پراكندي يون (يا) انرژي بالا	Scanning electron microscope دستگاه آحاد بين المللي / دستگاه يگانهاي بين المللي
Rutherford backscattering Spectrometry = HEIS	SI System International d'unites
RBV دوربين ويدېكن پرتويرگشي	SIMS طيف سنجي جرمي يون ثانوي
Return beam vidicon Camera System	Secondary ion mass spectrometry
RES گمانه زني پژواك راديويي / گمانه زني راديو پژواك	SIPRE نام سابق CRREL
Radio - echo Sounding	former name of CRREL
DISP پروژه سكوي يخني راس	SIRS ماهواره طيف سنج فروسرخ
Ross ice shelf project	Satellite infra-red spectrometer
RMS مقاومت توده سنگ	SLAM ميكروسكوپ ليزر صوتي روبشي
Rock mass strength	Scanning laser acoustic microscope
RGS جامعه سلطنتي جغرافيايي	SLAR رادار هواپرد پيرامون نگر
Royal Geographical Society	Sideways - looking airborne radar
RY سطح بازگشتي	SMD نقصان رطوبت خاک
Recurrence Surface	Soil moisture deficit
SAEM ميكروسكوپي (الکتروني) اوزه (اوگر) روبشي	SMMR تابش سنج ميكروموج چندبسامدي روبشي
Scanning auger electron microscopy	Scanning multifrequency microwave radiometer
SALR آهنگ كاهش يي درواشباع	SPOT ماهواره آزمايشي مشاهده زمين
Saturated adaibatic laps rate	Satellite probatoire de L'observation de la terre
SAM خردكاشگر اوزه (اوگر) روبشي	SPRI مؤسسه تحقيقاتي قطبي اسكات
Scanning auger microprobe	Scott polar research Institute
SAR رادار (يا) دهانه مركب	SSMS طيف سنجي جرمي چشمه جرفه اي
Synthetic aperture radar	Sparle Source mass Spectrometry
SCAR كميته علمي تحقيقات جنوبگان	SSSI جا يگاه مورد توجه خاص علمي
Scientific committee on Antarctic Research	Site of Special Scientific interest
SCOPE كميته علمي مسائل زيست محيطي آي . اس . سي . يو	SST دماي سطح دريا
Scientific committee on problems of the Environment of the ISCU	Sea Surface Temperature
SCP پروتئين تك سلولي	STEM ميكروسكوپ الكتروني ارسال روبشي
Single Cell protein	Scanning transmission electron microscope
SCS خدمات حفاظت خاک	TDCN شبكه كانال با فواصل توپولوژيكي
Soil Conservation Service	Topologically distinct channel network

TEELS	طیف‌سنجی افت انرژی انتقال الکترون
<i>Transmission electron energy loss spectrometry</i>	
TEM	میکروسکوپی الکترونی ارسال همچنین رجوع شود به CTEM
<i>Transmission electron microscopy see also CTEM</i>	
TEM	میکروسکوپ الکترونی ارسال
<i>Transmission electron microscope</i>	
TG	گرماگرانی سنجی
<i>Thermo - gravimetry</i>	
THI	شاخص رطوبتی دما
<i>Temperature Humidity index</i>	
TIROS	ماهواره مشاهده فروسرخ و تلویزیونی
<i>Television and infra-red observation satellite</i>	
TL	گرما درخشندگی / گرمایی
<i>Thermoluminescence</i>	
TM	نگاشت نگار موضوعی
<i>Thematic mapper</i>	
UCAR	همکاری دانشگاهی تحقیقات جوی
<i>University Corporation for Atmospheric Research</i>	
UNDP	برنامه عمران ملل متحد
<i>United Nations Development Programme</i>	
UNEP	برنامه محیط زیست ملل متحد
<i>United Nations Environment Programme</i>	
UNESCO	یونسکو - سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد
<i>United Nations Educational, Scientific and cultural organization</i>	
UNU	دانشگاه ملل متحد (توکیو)
<i>United Nations University, (TOKYO)</i>	
USLE	معادله عمومی افت خاک

<i>Universal soil loss equation</i>	
UVS	طیف‌سنجی فرابنفش
<i>Ultra - Violet Spectrometry</i>	
WCP	برنامه جهانی اقلیم
<i>World climate programme</i>	
WCS	استراتژی جهانی حفاظت
<i>World Conservation Strategy</i>	
WDC	مرکز جهانی داده‌ها
<i>World data Centre</i>	
WDS	طیف‌نمایی پاشندگی طول موج - تحلیل پاشندگی طول موج پرتو ایکس
<i>Wavelength dispersive Spectroscopy: WDXRA</i>	
WDX See WDXRA	رجوع شود به WDXRA
WDXRA	تحلیل پاشندگی طول موج پرتو ایکس
<i>Wavelength dispersive X-ray analysis</i>	
WHO	سازمان جهانی بهداشت
<i>World Health organization</i>	
WMO	سازمان جهانی هواشناسی
<i>World Meteorological organization</i>	
WWF	صندوق جهانی حیات وحش
<i>World wildlife fund</i>	
WWW	دیده بانی جهانی هوا
<i>World weather watch</i>	
XPS	طیف‌نمایی فتوالکترونی پرتو ایکس
<i>X-ray photoelectron spectroscopy</i>	
XRD	پراش پرتو ایکس
<i>X-ray diffraction</i>	
XRF	طیف سنجی فلورسانسی پرتو ایکس
<i>X-ray fluorescence spectrometry</i>	

در پایان لازم می‌دانم از آقایان دکتر شاپور گودری نژاد، مهندس تاج‌الدین بنی‌هاشم و آقای علی‌اکبر آقابخت به خاطر مطالعه و اظهار نظر و پیشنهاد واژه‌های علمی تشکر و قدردانی نمایم. □ منبع

Goudie, Andrew & others., The Encyclopaedic dictionary of physical geography. Blackwell Reference. (1990)

پاورقی:

(۱) واژه‌نامه فیزیک، مرکز نشر دانشگاهی.

(۲) اغلب اصطلاح نادرست خواروبار برای Food استفاده می‌شود.

(۳) Geo Stationary (هم‌زمان): ماهواره‌ای که مدت گردش آن برابر مدت چرخش زمین، یعنی ۲۴ ساعت است.